

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Eica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoși), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Averigeană”, „Bănățeană”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală” (Arpașul-inferior), „Bereșana”, „Berzoiva”, „Bihoreană”, „Bistrițeană”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercuria), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiană”, „Cârțișoreană”, „Ciarovana”, „Chiorana”, „Chișeleiană”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Georgeană”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Inst. de credit”, (Mehădia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul”, (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucașfărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniareva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiană”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceană”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de impr. și păstrare”, (Ilova-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săseș), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercădiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnăveanu”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săseș), „Ulpișana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Tășnad), „Vulturul”, (Sănnărtin), „Zărăndeană”, „Zlăgnea”

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

O nouă critică a organizației noastre economice-financiare.

De un timp încoace ne este tot mai adeseori dată ocazia a cetii în coloanele ziarelor noastre observări critice asupra organizației noastre economice-financiare, mărginită până acum, aproape exclusiv, la cele vre-o 150 de institute de bani și câteva zeci de însoțiri, ce avem.

Abia încheiată — nu știm pentru câtă vreme — discuția, dacă băncile noastre au fost și sunt instituții folositoare obștei românești sau nu și dacă ele au făcut până acum sau nu, ceea ce între împrejurările date le-a fost cu putință a face pentru poporul nostru — și iată institutele noastre de bani din nou criticate. De astădată din alt punct de vedere, mai mult din acela al organizației lor interne și a defectelor de care suferă aceasta organizație.

Este vorba de o serie de articole publicate nu de mult de dl V. V. Bontescu în „Tribuna” sub titlul „Ceva la organizarea noastră economică-financiară” și semnalată și de noi în numărul nostru premergător.

Autorul, abstrăgând de unele exagerări și de tonul ici-colea prea autoritativ, a atins în cadrul expunerilor sale o mulțime de chestiuni, cari au format și în trecut, nu odată, obiect de discuțiune și critică în coloanele revistei noastre.

Ele sunt destul de importante, pentruca să merite a fi resuscitate și discutate cât de des. Iată pentru ce ținem și noi a ne opri un moment la cele scrise de dl Bontescu și a aprobă, ce este de aprobat, și din contră a rectifică aserțiunile greșite sau exagerate, ce întimpinăm pe alocurea în articolele sale.

Mania de a fondă bănci peste bănci, fără nici un rost și trebuință reală, instituții, cari fondate odată

în loc de a deveni un izvor de binefacere și progres, ajung din contră o plagă pentru unele comune și ținuturi este azi în general combătută. O combate și dl B. cu asprime. Și cu tot dreptul. Nu numai le pune la inimă frunțașilor poporului nostru și cercurilor conducătoare ale băncilor noastre, ca pe viitor să impiedece toate fondările superflue, dar propune chiar măsuri radicale: desființarea acelor băncuțe a căror existență nu este justificată, și aceasta prin puterea concurenței organizată pe calea tovarășilor, a însoțirilor raiffeiseniane.

Ideea, deși nu e nouă, merită toată atențiunea. Ar fi nu numai o măsură eficace contra băncilor, cari își datoresc existența meschinelor interese familiare și de clică, ci prin realizarea ei s'ar da totodată un puternic avânt mișcării cooperative în satele noastre — astăzi abia eșită din fașe.

În direcția aceasta de altcum pare a se observă în timpul din urmă o ameliorare a situației; enunțarea ultimei adunări generale a „Solidarității” în sensul căreia băncile asociate nu vor mai sprijini sub nici o formă fondările de bănci noue acolo unde acelea nu sunt reclamate de trebuințe reale, se pare, că nu a rămas fără efect; ba avem chiar cazuri, unde în urma intervenției binevoitoare a biroului însoțirii noastre „Solidaritatea”, planul de a se fondă bănci pe acții în localități unde ele nu aveau nici un rost — a fost abandonat. Când toți membrii însoțirii noastre se vor conformă cu sinceritate hotărârii principiale de mai sus, lipsind de sprijinul lor moral și material fondările superflue și de căpătuială, atunci este speranță că se va vindeca și societatea și poporul nostru de răul, de mania înființării de bănci pe acții, pentru cari au fost de atâteaori și cu drept cuvânt criticați.

Un capitol următor al articolelor de care ne ocupăm este rezervat chestiunii creșterii unei pături de

funcționari destoinici. Se critică faptul trist, dar adevărat și caracteristic pentru stările noastre, că deși organizația noastră financiară are deja un trecut de aproape 40 ani și o întreagă generație de oameni cu calificare specială și destoinici stau în serviciul băncilor noastre, totuși conducerea acestora o dețin și azi aproape exclusiv oameni laici în chestiuni financiare, oameni cu alte pregătiri și altă chemare în organismul vieții noastre sociale și naționale. Că între astfel de împrejurări și cu conducători pentru cari banca este considerată numai ca o ocupație laterală, institutele de bani nu se pot dezvoltă și progresa în măsura în care se dezvoltă instituțiile similare ale altor neamuri, unde fiecare este pus la locul său — este numai natural.

Suntem și noi de părere că este o stare de lucruri nesănătoasă aceasta, care va trebui curmată cât mai curând, dacă ținem cont de adevăratele și marile interese legate de băncile noastre. Căci dacă nu o vom face de bună voie, va trebui să o facem mai târziu sub forța împrejurărilor.

În vederea acestei schimbări înspre bine, care va trebui înomnis să vină mai curând sau mai târziu, funcționarii noștri de bancă vor trebui să caute a se cultivă și califica; iar datorința băncilor noastre este a promovă nizuințele acestea din toate puterile lor.

Dl B. propune burse pe seama funcționarilor, cari au deja o praxă de câțiva ani și cu ajutorul cărorora ei să poată fi plasați pe la institute de bani similare din străinătate. Este un mijloc acesta care pe lângă o alegere norocoasă a persoanelor, poate să dea rezultatele cele mai bune și prielnice în efectele ei pentru dezvoltarea băncilor noastre în viitor.

În alte capitole dl B. se ocupă cu „Cursul de vară al funcționarilor” proiectat a se țineă astăvară și cu însași „Solidaritatea” resp. revizorii ei, chestii asupra cărora vom reveni în numărul viitor.

Trei ani de politică agrară.

(1906—1909).

(Continuare).

IV. Cultura animalelor.

Importanța culturai animalelor s'a ridicat în timpul din urmă în mod extraordinar în toată Europa. Aceasta se poate mulțumi scăderii prețului bucatelor, pentru care, natural, agricultorul a trebuit să caute compensație în alt ram al agriculturii și, spre acest scop, se vede că sunt chemate *animalele și produsele animale*, cari sunt tot mai mult căutate. La aceasta se mai adaugă convingerea generală că, pentru o agricultură intensivă, atât animalele de muncă cât și producerea gunoialului sunt indispensabile, cum și că întrebuintarea corespunzătoare a produselor laterale economice și a rămășițelor din economie se poate face numai prin o cultură dezvoltată a animalelor. Astfel se explică pen-

truce toate statele dau o deosebită importanță culturai animalelor și pun pond tot mai mare pe dezvoltarea ei.

Ministerul de agricultură al Ungariei, ținând samă de aceste împrejurări, stăruie deja de mult pentru *sporirea deopotrivă, calitativă și cantitativă a animalelor* din țară. Ameliorarea calității se învederează prin împrejurarea că politica agrară stăruie neîntrerupt pentru *sporirea raselor de animale cari se desvoaltă repede* și, ce privește animalele destinate pentru consum, *sporirea acelor cari, din fire, au o greutate corporală mai mare*, în genere stăruindu-se pentru transformarea totalității animalelor în rase cari se pot mai bine valoriza în toate privințele. Ce privește *creșterea cantitativă* este deajuns să amintim sporul întâmplat în ultimii trei ani. Dela an. 1905—1908 numărul animalelor cornute a crescut cu 16·4%, al rămătorilor cu 24·9%, al oilor cu 17·5%, așa că, pe baza conscrierii animalelor din primăvara anului 1908, s'au aflat 6.446,477 vite cornute, 5.358,802 rămători și 7.872,742 oi.

Afară de căile și mijloacele întrebuinte până aci pentru a da impuls culturai raționale a animalelor, s'au luat, în anii din urmă, și dispoziții nouă pentruca lucrarea să devină cât mai temeinică și sistematică.

Între cele dintâi mijloace pentru ajungerea scopului s'a socotit a fi ca deoparte poporul să aibă *pășuni* pe sama vitelor, iar de altă parte ca *aceste pășuni să le poată amelioră*.

Astfel, ca prim mijloc în această direcție, s'a avut în vedere stabilirea îndreptățirii pășunilor, împiedecarea mănării la pășune a unui număr prea mare de vite și luarea de dispoziții corespunzătoare pentruca pășunile să fie ținute în stare bună.

La aducerea legilor pentru regularea posesiunii din 1908 s'a dat atențiune deosebită *conservării pășunilor comune*.

Ameliorarea pășunilor s'a început cu aceea a pășunilor comunale și peste tot a celor comune. Spre acest scop ministerul de agricultură a instituit un organ anume, care înainte de toate a început să *examineze pășunile* din comitatul Brașovului și să *pregătească planurile necesare pentru ameliorarea acelorora*.

În 1908 ministerul de agricultură a destinat o sumă de K 200,000 pentru înființarea și agonisirea de *pășuni comune și pentru sprijinirea ameliorării pășunilor*. Suma aceasta se distribuie ca ajutor pentru a se înlesni comunelor plățirea intereselor după datoriiile contractate în scopul agonisirii de pășuni și pentru ameliorarea acestora. Numai în cazuri excepționale, anume când o comună e împovărată cu contribuție suplimentară de peste 50%, se acoardă un ajutor, odată pentru totdeauna, cu scopul de a înlesni facerea imprumutului și a condițiilor de plată, pentru agonisirea sau ameliorarea pășunilor comune.

Statul proiectează și *pășuni de model*, mai ales la munte, unde până de prezent totul s'a făcut în mod primitiv.

Pe agricultorii cari își trimit vitele la pășune de munte li povățuește să facă *tovărăși*, dovedindu-le de fapt folosul acestora.

După experimentările făcute în munții statului, ministerul intenționează să reguleze prin lege și ameliorarea pășunilor comune de munte aflătoare în posesiunea comunelor, etc.

Prin *articolul de lege XLIII din 1908* se are în vedere asigurarea în mod sistematic a viitorului culturai animalelor, îndeosebi în trei direcțiuni.

Înainte de toate se va promova în măsură și mai mare decât până aci *chestia procurării animalelor de prăsilă* (tauri). Spre acest scop se dau *anticipații pe câte un an fără interese*, și în anumite cazuri se încuviințează și o reducere a sumei împrumutate până la cel mult 20% din prețul cumpărării. Dispune mai departe ca taurii să se poată agonisi, fără cheltueli pentru obște, prin mijlocirea statului și ca aceștia statul să-i asigure pe cheltuelile sale pentru cazul că ar peri sau că ar trebui tăiați.

Legea are de scop însă să înlesnească și *procurarea celorlalte animale de prăsilă*. Aceasta se face așa că *statul ia asupra-și îndatorirea de a plăti interesele după sumele împrumutate dela bănci*, cu cari sume se cumpără animalele de prăsilă.

Al doilea mijloc de care statul va face uz, în măsură și mai mare decât până acum este *promovarea chestiunii premiării animalelor de prăsilă*, care s'a dovedit, mai ales în alte țări, drept un mijloc de căpetenie pentru a da avânt culturai animalelor.

A treia dispoziție este aceea referitoare la *regularea chestiunii pășunatului*.

Legea prevede mai departe, în scopul *valorării animalelor*, înființarea unui *târg de vite în cadre mai mari la un punct central*, prin care să se înlesnească circulația animalelor de prăsilă, de muncă și de tăiat.

Legea prevede mai departe *sporirea numărului inspectorilor pentru cultura animalelor*, ca, cu timp, să se institue în fiecare comitat câte un astfel de organ, cu mențiunea să lucreze, în sensul legii, pentru promovarea în mod mai intensiv, nu numai a culturai animalelor, ci și în chestia muncitorilor, a colonizărilor etc.

Proprietățile pe cari se află *hergheliile statului și Domeniul Coroanei din Gödöllő* au fost folosite, în sensul legii, astfel ca din ele să se poată distribui animale de prăsilă corespunzătoare în *toată țara*.

În legătură cu cultura animalelor de prăsilă progresează neîntrerupt și chestiunea *însoțirilor de lăptărit sătești*. În ultimii 3 ani numărul acestor însoțiri s'a sporit cu peste 100.

În interesul, mai ales al sărăcimei, a fost sprijinită *cultura gășelilor* și s'a staruit pentru împrietinirea poporului cu *cultura iepurilor de casă*, cari se țin ușor, și dau o carne foarte bună, relativ ieftină. Spre acest scop s'au cheltuit în ultimii trei ani aproximativ K 100,000. În chipul acesta în unele regiuni s'au în-

fînțat *însoțiri pentru cultura iepurilor de casă* și carnea acestora a început a se prezenta și în piață.

Între problemele principale ale culturai animalelor se cuprinde și *aceea a culturai cailor*.

În scopul acestei culturai, ca și la cultura vitelor, condiția principală o formează *pășunea*; de aceea s'a stăruit și în ultimii trei ani pentru *înființarea de pășuni pe sama mânzilor*.

Încurajarea culturai cailor s'a făcut, între altele, și prin *premiare*, distribuindu-se oamenilor bogați diplome de recunoștință împreună cu medaliile de bronz, de argint sau de aur, iar oamenilor mai săraci distribuindu-li-se premii în bani.

În ultimii trei ani s'a stăruit cu toate mijloacele disponibile pentru *prăsierea soiurilor de cai buni de muncă*, potrivii pentru trebuințele armatei și, peste tot, a cailor de preț. Spre acest scop s'a ținut samă de împrejurările specifice ale diferitelor regiuni.

În 1907 s'a înființat un *organ central* cu misiunea de a avea neîntrerupt în vedere chestiunea igienei animalelor din întreagă țara, stând la îndemână atât ministerului cât și diferitelor autorități cu sfatul în chestii veterinare.

Numărul *veterinarilor de stat* s'a sporit dela anul 1905 cu 32. S'au luat mai departe dispoziții pentru a se desăvârși *calificația de specialitate a veterinarilor*. Spre acest scop s'a făcut un nou regulament referitor la *examenul de capacitate* pentru veterinari avându-se în vedere mai ales partea practică. Pentru veterinariii calificați în trecut s'au sistematizat *cursurile* pentru a-i introduce în rezultatele mai nouă ale științei veterinare. Veterinarilor li-se asigură pe viitor titlul de doctor, pentruca și prin aceasta, să li-se ridice autoritatea și pentruca și în chipul acesta să se atrase pe această carieră elemente tot mai valoroase.

În timpul din urmă s'au luat dispoziții însemnate pentru dezvoltarea *Academiei veterinare*, îndeosebi pentru lărgirea localităților pe sama laboratorilor.

Pentru împiedecarea *boalelor contagioase* s'a dispus deja în 1908 să se cerceteze de cătră veterinari, primăvara, înainte de a fi scoase la pășune, toate animalele cu unghie crepată, dând populațiunii îndrumările trebuincioase asupra modului cum trebuie apărute vitele de boalele contagioase.

Afară de aceste s'au adus și alte dispoziții foarte aspre pentru sufocarea boalelor contagioase, dispoziții cari au avut drept urmare stărpirea *ăstui fel de boale* aproape cu totul, așa că în timpul din urmă ele abia mai grasau în 2 comune din țară.

Ca dispoziție contra boalei de gură și de unghii se amintește și *oprirea circulației* care se făcea cu pășunatul și iernatul animalelor în România.

Pentru combaterea *boalei de splină* s'au luat de asemenea măsuri diferite, între acestea se recomandă altoirea animalelor.

Pentru scutirea *porcilor de ciură*, care odinioară îi decimă fără cruțare, s'a găsit, după multe experimentări, un mod de *altoire*, prin care din porcii altoiți

pier cu 20—60% mai puțini decât din cei nealtoiți. Experimentările în această direcție se continuă, și modul acesta de prezervare precum și materialul de altoit se vor răspândi în cercuri tot mai largi.

În cei trei ani din urmă s'au făcut experimentări neîntrerupte la Mezöhegyes și Bábolna asupra modului: cum părțile constitutive ale animalelor ce au perit de boale contagioase s'ar putea folosi în industrie, fără ca, prin aceasta, să se primejduiască sănătatea animalelor și peste tot sănătatea publică. Ar fi de mare folos să se poată micșora, pe calea aceasta, pagubele îndurate de agricultori prin moartea animalelor, cauzată de boale contagioase.

Chestiunea *producerii materialului de altoit* pentru împiedecarea diferitelor boale contagioase a fost și ea preocupățiune însemnată a ministerului de agricultură. Deja din anul 1908 se produc astfel de seruri în institutul de bacterologie al Academiei veterinare și s'au luat dispozițiuni pentru distribuirea acestor seruri în mod gratuit comunelor și privaților cărora le face trebuință.

S'a stărunit mai departe, în ultimii trei ani, pentru promovarea *chestiunii asigurării vitelor*. Între altele s'a asemnat *societății ung. pentru asigurarea animalelor*, ca însoțire, suma de K 60,000 și i-a pus în vedere că, cu ocazia înființării de însoțiri *filiale* pentru asigurarea animalelor în comune, îi va pune la dispoziție în scopul organizării acestora, pentru fiecare câte K 400. Totodată s'au luat măsuri pentru pregătirea unui proiect de lege în scopul organizării chestiunii asigurării animalelor.

S'a pornit, mai departe, o luptă febrilă în scopul *combaterii tuberculozei ce se răspândește prin laptele vacilor* al căror uger e atacat de tuberculoză. Anume ministerul a dispus stărpirea acestor vaci, după ce le-a plătit contravaloarea. Începutul s'a făcut în 1908 în 7 comitate și în 8 orașe cu magistrat, iar în 1909 s'a extins stărpirea de nou în 26 comitate și în 6 orașe cu magistrat, așa că acum stărpirea se operează în 33 de comitate și în 14 orașe cu magistrat. Se speră că pe anul viitor stărpirea să se poată face în toată țara.

S'au luat mai departe dispoziții ca animalele la cari se ivesc cât de cât semnele tuberculozei să fie excluse dintre celelalte animale. Ca mijloc pentru constatarea acestei boale se recomandă *tuberculinul* și pentruca acest ser să se poată răspândi în cercuri cât mai largi s'au luat măsuri pentru ieftinirea lui.

În 1908 s'a luat dispoziții, în interesul sănătății publice, ca să ajungă în consum numai carne sănătoasă. Spre acest scop s'a dispus ca animalele a căror carne e destinată pentru consum public să fie tăiate și examinate în *abatoriu*. Orașele sunt obligate a construi și susține abatoriu în regulă; de asemenea și satele mai mari și mai mici unde consumul public de carne este mai considerabil și unde din taxele pentru abatoriu se poate construi și susține abatoriu. Ani-

malele destinate pentru tăiat trebuie examinate înainte și după tăiat de către veterinar, unde acesta își are sediul, iar în celelalte localități prin persoane anume cualificate în scopul de a vizita carnea. Cualificarea așa numiților *inspectori pentru vizitarea cărnii* se face în *cursuri* aranjate în orașe. Instrucția e cu totul practică și se face la abatorii, prin veterinari anume încredințați cu conducerea cursurilor.

Ordinațiunea ministrului r. ung. de agricultură Nr 54,300 din anul 1908 este tradusă și în românește și publicată în 2 broșuri de dl Pavel Tofan, medic veterinar orășenesc în Bistrița.

O dare de seamă asupra acestor broșuri s'a făcut, în timpul din urmă, și în foaia noastră.

(Se va continua).

Textul firmei la institutele de bani.

Revista „Magyar Pénzügy” în numărul său ultim se ocupă într'un articol cu textul firmelor uzitate la institutele de bani din Ungaria. Autorul articolului începe cu constatarea justă, că între institutele de bani din patria noastră se află nu unul, despre a căruia firmă se poate zice cu drept cuvânt: „nomina sunt odiosa” înțelegând aci institutele de bani maghiare și judeo-maghiare.

O mulțime de institute de bani, pentru a-și face reclamă se împodobesc cu firme răsunătoare, cari nu corăspund nici faptului istoric și nici nu sunt justificate prin extensiunea sau natura afacerilor cultivate de institutele din chestiune. Astfel un institut își zice d. ex. „Prima cassă de păstrare”, fără a fi în fapt cel mai vechi institut în piață; altul pentru a deșteptă încrederea publicului, de cele mai multe-ori neorientat, își zice „Bancă sau Cassă de păstrare centrală”, fără a fi în realitate o centrală sau măcar situat în centrul sediului sau ținutului în care operează etc.

Și mai mult decât aceste numiri desaproabă autorul indicarea caracterului confesional sau naționalistic în firmă d. ex. „Banca populară creștină” sau „Cassă de păstrare sârbească”, pe cari află că ar fi chiar contrare § 11 al legii com., conform căruia se pot face la firmă numai astfel de adausuri, cari indică mai deaproape natura întreprinderii. Iar adausul „creștină”, sau „sârbească” n'are nimic a face cu operațiunile institutului, pentrucă banca creștină de sigur primește bucurosi depozite spre fructificare și dela ovrei, iar banca sârbească, având abundență de bani, acordă cu plăcere credit și la Maghiari — dacă i-se oferă garanția recerută.

La acest loc autorul amintește cu laudă institutele de bani române, cari încunjură în textul firmelor lor indicarea caracterului românesc (dacă n'ar face-o de bună voie, de sigur le-ar constrânge la aceasta tribunalele ca foruri comerciale! — Redact.) precum și numirea de „bancă”, mulțumindu-se în partea lor preponderantă cu numirea de „institut de credit și de economii”, cu care este precis indicat scopul întreprinderii. Tot ce excepționează colaboratorul lui „M. P.” în textul firmelor băncilor noastre este că acestea nu se folosesc în firmă de numirile de localități statutorite prin lege, adecă de numirile de localități maghiarizate! (Acest lucru „nepatriotic” se va curmă, căci știm număroase cazuri, unde băncilor noastre li

s'a impus din partea tribunalelor „patriotice” să înlocuiască numirile originale românești din firmă, cu numirile oficiale.)

Ca o exagerare, ce seamănă mult a reclamă, consideră mai departe autorul numirile: „ardeleană”, „sudungară” etc. folosite adeseori de institute, a căror cerc de activitate în faptă nu este atât de larg, încât să cuprindă tot teritoriul indicat în firmă, pe când contra numirii „regnicolară” nu se poate obiecționa nimic, dacă institutul din chestiune de fapt își extinde activitatea asupra țării întregi sau cultivă un ram de afaceri de natură regnicolară.

După toate acestea „M. P.” întreabă: care text de firmă este corect? Și răspunde: acela, care indică mai pe scurt și mai pe înțelesul tuturor scopurile urmărite de respectivul institut, lângă care se mai poate adăuga numirea localității unde institutul își are sediul. Cum în ziua de azi caselle de păstrare, băncile și instituturile de credit cultivă unii și aceiași rami de afaceri, este irelevant că în firmă ce numire are respectivul institut: cassă de păstrare, bancă sau institut de credit. Indicarea cercului de activitate este numai în cazul acela justificată, când institutul din chestiune servește exclusiv interesele unei anumite clase sociale, d. ex. escontează numai cambii comerciale sau exclusiv cambii țărănești, dacă servește în preponderanță creditul agricol prin acordarea de împrumuturi ipotecare. În astfel de cazuri cu tot dreptul se poate lua în firmă numirea de „bancă comercială”, „bancă agricolă”, „cassă de păstrare populară” etc. Dar institutele, cari îmbrățișează toți ramii de afaceri de bancă, adecă servesc deopotrivă trebuințele de credit ale comercianților, ale proprietarilor de moșii, ale industriașilor și ale țăranilor, acelea sufer de grandomanie sau se folosesc de mijloace de concurență necinstită, când înșiră în firmă toate aceste clase sociale.

O mică reformă în direcția aceasta — încheie „M. P.” — în adevăr se impune.

Un lucru a uitat să excepționeze autorul articolului când a supus criticii textul firmei băncilor maghiare: *textul românesc*, adoptat din considerații „practice” de mai multe bănci maghiare sau jidano-maghiare din ținuturi românești, text cu care acestea comit nu numai un act deadreptul nepatriotic din punctul de vedere maghiar, dar și seduc poporul neorientat asupra adevăratului lor caracter. În această direcție încă ar fi lipsă de reformă!

Producțiunea de cereale universală.

(Continuare.)

Statele cari vor importa cereale:

I. Britania mare și Irlanda. Foaia oficială a regatului englez prezintă prospectele recoltei din a. c. astfel: grâu 16·5—17, săcară 0·50, orz 16—16·5, ovăș 26—28, cartofi 80—82 milioane măji metrice. Cantitatea trebuincioasă pentru consum și pentru sămănat este evaluată în modul următor: grâu și făină 78—80, săcară 0·5, orz 26—28, ovăș 36—37, cucuruz 24—25 mil. măji metrice. Rezerve de bucate Anglia nu are în acest an, și ea va trebui să importeze în 1909—1910: grâu 58—60, orz, 10—12, ovăș 8—10, cucuruz 24—25 mil. măji metrice.

2. Franția va avea aproximativ: grâu 92—96, săcară și îndoiture 15—15·5, orz 9—9·5, ovăș 46—47, cucuruz 6, cartofi 120—125 mil. măji metrice. Rezerve mai are aproximativ: grâu 2—2·5, ovăș 1·5—2 mil. măji metrice. Franția are trebuință pentru consum și

pentru sămănat de: grâu 98—100, săcară 15—15·5, orz 10—10·5, ovăș 46—48, cucuruz 9·5—10 mil. măji metrice. Va trebui să importeze: grâu 8—10, orz 1, ovăș 1—1·5, cucuruz 3·5—4 mil. măji metrice.

3. Germania. Recolta grâului și săcării este ceva mai mică, a orzului și ovășului mai mare decât a anului trecut. Grâu va fi 35—36, săcară 95—98, orz 32—33, ovăș 85—90. cartofi 430—470 mil. măji metrice. Germania are trebuință pentru consum, pentru sămănat și pentru scopuri industriale aproximativ de grâu 61—63, săcară 92—95, orz 52—55, ovăș 75—80, cucuruz 8—10 mil. măji metrice. Va trebui să importeze pentru anul 1909—1910 aproximativ: grâu 25—26, săcară 2—3, orz 20—22, (ovăș poate să și exporteze), cucuruz 8—10 mil. măji metrice.

4. Austria va avea aproximativ următoarea producțiune: grâu 14·5—15·5, săcară 25·5—26·5, orz 16·5—17·5, ovăș 24·5—25·5, cucuruz 4—4·5, cartofi 130—135 mil. măji metrice. Trebuința totală este aproximativ: grâu 28—29·5, săcară 28—29·5, orz 18—19, ovăș 26, cucuruz 8—10 mil. măji metrice. Va trebui să importeze aproximativ: grâu 13·5—14, săcară 2·5—3, orz 0·5—2·5, ovăș 0·5—1·5, cucuruz 4—5·5 mil. măji metrice.

5. Italia va avea următoarea recoltă: grâu 45—48, săcară 0·9, orz 2—2·5, ovăș 2·5—3, cucuruz 25—26 mil. măji metrice. Va trebui să importeze: grâu 8—9, săcară 0·10—0·20, orz 0·20, ovăș 0·50—0·70, cucuruz 0·50 mil. măji metrice.

6. Holanda va avea următoarea producțiune: grâu 1·40—1·60, săcară 4·10—4·30, orz 1, ovăș 3·20—3·40 mil. măji metrice. Trebuința generală a Holandei este următoarea: grâu 5·50—6, săcară 6—6·50, orz 2·70—3, ovăș 3·80—4, cucuruz 4·50—5·50 mil. măji metrice. Va trebui să importeze deci: grâu 4·30—4·80, săcară 1·80—2·50, orz 1·60—2, ovăș 0·50—0·60, cucuruz 4·50—5·50 mil. măji metrice.

7. Elveția va avea aproximativ: grâu 1.047.800, săcară și îndoiture 697.400, orz 110.300, ovăș 812.700 măji metrice. Va trebui să importeze: grâu 4·30, săcară 0·10, orz 0·21, ovăș 1·20, cucuruz 0·80 mil. măji metrice.

8. Belgia va avea următoarea producțiune: grâu 3·50—4, săcară 5·30, orz 1·10, ovăș 6·50, cucuruz 25·50 mil. măji metrice. Va trebui să importeze aproximativ: grâu 13·50—14, săcară 0·30—0·60, orz 3—3·10, ovăș 0·30—0·40, cucuruz 4—4·20 mil. măji metrice.

9. Dania va avea aproximativ următoarea recoltă: grâu 1·20—1·30, săcară 5·50—6, orz 6·40—7, ovăș 6·50—7. Va trebui să importeze: grâu 1·40—1·50, săcară 0·20—0·30, orz 0·10, ovăș 0·50, cucuruz 4—5 mil. măji metrice.

10. Svedia va avea aproximativ următoarea recoltă: grâu 1·60—1·80, săcară 6·30—6·50, orz 3·40—3·60, ovăș 11·50—12 mil. măji metrice și va trebui să importeze: grâu 2, săcară 0·6, ovăș 0·5, cucuruz 0·7 mil. măji metrice.

11. Norvegia va avea aproximativ: grâu 95.000—100.000, săcară 250.000—260.000, orz 800.000—900.000, ovăș 2.500.000—2.800.000 măji metrice și va trebui să importeze aproximativ: grâu 800.000, săcară 2.000.000, orz 1.000.000, ovăș 150.000, cucuruz 300.000 măji metrice.

12. Spania va avea următoarea recoltă: grâu 32—35, săcară 6·5—7, orz 15·5—16, ovăș 4—4·5, cucuruz 5—5·2 mil. măji metrice. Va trebui să importeze: grâu 3—6, săcară 0·5—1·0, cucuruz 1—1·5 mil. măji metrice.

13. *Portugalia* va avea aproximativ următoarea recoltă: grâu 2.50—2.60, săcară 1—1.10, orz 2—2.20, ovăs 1.80—2, cucuruz 2.50—2.60 mil. măji metrice și va trebui să importeze: grâu 300,000—500,000, săcară 50,000, orz 50,000, ovăs 50,000, cucuruz 500,000 măji metrice.

14. *Grecia* are o recoltă de: grâu 2.200,000, săcară 30,000, orz 1.100,000, ovăs 135,000, cucuruz 1.300.000 măji metrice. Grecia importează din an în cantități de bucate tot mai mari.

15. *Egiptul* a avut următoarea recoltă: grâu 4.20—4.50, orz 2.60, cucuruz 11.40 mil. măji metrice. În 1909—1910 va trebui să importeze aproximativ: grâu 1.80—2, orz 0.20, cucuruz 0.20 mil. măji metrice.

16. *Brazilia* nu publică date asupra producției de bucate, nici asupra teritoriului cultivat. Atâta se știe că importează din *Argentina*, anume: grâu și făină de grâu 4—4.5, ovăs 0.4—0.5, cucuruz 0.7—1 mil. măji metrice.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 16 Septembrie 1909.

Situațiunea pieții financiare este favorabilă în London și Paris, unde discountul particular a rămas aproape același ca și înainte cu 8 zile. Nu tot așa este situația în Berlin, unde exportul de aur în străinătate mai ales în Rusia, împreună cu cererile mari, cari se ivesc de regulă la finea cvartalului al treilea, pot da ansă la urcarea etalonului Băncii imperiale dela $3\frac{1}{2}$ deocamdată la 4%. Consiliul Băncii va decide probabil această urcare, dacă sumarul din 15 crt. va arăta-o necesară. Discountul particular — deși numărul e abundent în Berlin — s'a urcat dela $2\frac{5}{8}$ % la $3\frac{1}{4}$ % mai rămânând numai un marge de $\frac{1}{4}$ %.

Pe piața internă medio a fost liniștit, fără a face pretențiuni prea mari față de Banca de emisiune. Numai comerțul vioiu la bursa de efecte a cauzat-o cererea de numărare, cum nu s'a mai văzut de mult, în urma căreia discountul particular s'a urcat dela $3\frac{7}{16}$ la $3\frac{9}{16}$ % adică cu $\frac{1}{8}$ %. Tezaurul Băncii a crescut în săptămâna întâi cu K 14.7 milioane, dar în săptămâna a doua din cauza cursurilor nefavorabile a încetat importul aurului din străinătate. Rezerva de bilete a crescut până în 7 crt. la K 136 milioane.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Renașterea*“ inst. de credit și econ. societate pe acții este firma sub care este pe cale a se înființa o nouă întreprindere financiară românească în Sânmiclăușul mare.

Capitalul este proiectat cu K 300,000 în 1500 acții à K 200 și termenul pentru subscrierea acțiilor s'a fixat per 30 Noembrie a. e. Comitetul fondator este compus din fruntași din Sânmiclăușul mare, Cenanul sârbesc și jur în frunte cu Dr. Nestor Oprean, Dr. Ioan Demian, Terențiu Oprean, Simion Andreiu (Șarofalău) etc..

DIN REUNIUNI.

Expoziția de galițe și de iepuri de casă, aranjată de secția pentru cultura galițelor și iepurilor de casă a reuniunii cercului Sibiu, aparținătoare Reuniunii agricole săsești transilvane.

Expoziția de galițe și de iepuri de casă, despre care ne-am propus să prezentăm aici o scurtă dare de seamă, a fost aranjată în salele dela „Gesellschaftshaus“ din Sibiu, unde au fost aranjate pe vremuri de cătră „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“ frumoasele și bine reușitele expoziții din ramul industriei de casă, al meseriilor și de poame.

A fost deschisă în 11 și a ținut până în 15 Septembrie a. e. contribuind ministerul de agricultură cu suma de K 600 — pentru premii, de asemeni cu concursul Reuniunii agricole săsești ardeleni, al Reuniunii cercuale Sibiu a Reuniunii agricole săsești ardeleni, al comisiunii economice a comitatului Sibiu, al orașului Sibiu și contribuind cu un premiu de onoare de K 50 — dl Iosef Drotieff, primar orașenesc i. p.

Expoziția, împărțită în 6 secții și număroase clase, prezintă un interes deosebit. Ea e foarte instructivă și pentru noi Români, cari ar trebui să dăm o atențiune mai mare și acestor anexe ale agriculturii, pentru folosul ce ar putea să aducă pe seama și celor mai săraci agricultori ai noștri o cultură rațională a galițelor și iepurilor de casă de soiul ales. Se știe că ouăle se plătesc din an în an tot mai bine asemenea și galițele ineseși; iar cultura iepurilor de casă devine tot mai necesară. pe zi ce merge, din cauza că carnea altor animale se scumpește în așa măsură, că omului sărac i-se face imposibilă cumpărarea și consumarea acesteia. Iepurii de casă însă se pot ține cu înlesnire și de cătră cei mai săraci oameni și, cine are iepuri, are și o carne foarte bună și ieftină în același timp.

Iată acum materialul expus, separat, în cușcuți închise cu sârmă.

Secția 1.

Clasa 1. Găini *Cochin*, mari și frumoase. Au culoare curat galbină, neagră, albă și vârgată cu sur. Nu sunt prea ouătoare, dar clocesc cu atât mai bine și îngrijesc bine puii.

Clasa 2. Găini *Brahma*, de culoare deschisă. Sunt mari, clocesc bine și sigur, îngrijindu-și bine puii. Dau carne multă și bună. Sunt potrivite pentru încrucișare, mai ales cu rassa Dorking.

Clasa 3. Găini *Langshan*. Tip aziatic, cu o ținută superbă. Culoarea penelor curat neagră cu un luciu verde. Sunt unele și de culoare vântă și altele de culoare alba. Au carne bună și sunt ouătoare. Clocesc și îngrijesc bine de pui. Sunt foarte potrivite pentru a se încrucișa cu găini ouătoare de ale noastre.

Clasa 4. Găini *Dorking*, sure arginții. Sunt foarte mari și trebuie socotite între găinile cele mai bune în privința cărnii. Dau ouă mari, dar nu prea multe.

Clasa 5. Găinile *Plymouth-Roks* sunt mari. Culoarea lor fundamentală e vântă-sură. Sunt însă și de culoare neagră, albă curată și galbene. Sunt foarte ouătoare și dau carne multă.

Clasa 6. Găini *Orpington*, galbene. Sunt foarte bune de carne și ouătoare. Ele sunt socotite și la noi între cele mai bune găini. Ministerul nostru de agricultură stăruie mult pentru răspândirea rasei Orpington.

Clasa 7. Găini *Orpington* de alte culori. Dintre aceste un cocoș alb de un an e făcut de vânzare cu K 100 și o găină cu K 40.

Clasa 9. Găini *Rhode-Islands*, roșii. Sunt mari, origine din America și se cultivă în Germania de vr'o 5 ani, fiind mult laudate pentru folosul ce ele aduc. Se cresc ușor și prosperează și în țările cu climă mai aspră.

Clasa 11. Găini *Wyandotte*, albe. Sunt o rasă americană, ouă bine, indeosebi iarna și sunt prețioase și pentru carnea lor. Un cocoș de vânzare eră prețuit cu K 50 și o găină cu K 40.

Clasa 13. Găini *Faverolles*. Sunt foarte bune pentru carne.

Clasa 15. Găini *Minorca*, negre. Sunt mari și foarte ouătoare, dar nu sunt bune de clocit.

Clasa 19 și 20. Găini *golaze* ardelenesti. Sunt foarte ouătoare și bune de clocit, cum și pentru carne. Sunt de diferite culori: albe, negre, galbene și pistrițe.

Clasa 21. Găini de *Ungaria*, albe. Sunt bune pentru împrejurările noastre.

Clasa 25. Găini *Sussex*, roșii. Sunt de proveniență engleză, și se aseamănă cu găinile *Rhode-Islands*. Se desvoaltă repede, clocesc de prin Ianuarie și îngrijesc bine puii. Sunt recunoscute ca găini foarte ouătoare și dau o carne foarte delicată.

La secția gălițelor aparțin și *rațele, gânștele, curcile și bibilicele*.

Clasa 27. *Rațele de Peking* sunt mari ca găștele, se cresc ușor, ouă bine, dar clocesc rău. Un rățoiu expus a fost prețuit cu K 30 și o rață cu K 25.

Clasa 31. *Rațele indiene*, cari ouă pe an câte 170—200 ouă.

Clasa 33. *Gânștele de Emden*. Sunt foarte mari, cum pe la noi nu se văd. Au pene prețioase, se îngrase ușor și dau carne multă și bună și sunt foarte ouătoare și blânde. Un gânșac expus a fost prețuit cu K 500 și o găscă de asemenea cu K 500. Au fost și exemplare prețuite cu câte K 100, 50, 30, etc.

Clasa 37 și 38. *Curcile în culoarea bronzului* și în alte culori, cu o greutate de 15—20 kgr. Sunt ouătoare, ouăle lor au un gust excelent, clocesc și-și grijesc bine puii, dau o carne foarte gustoasă, dar puii în săptămânile dinții sunt foarte simțitori, mai ales de umezeală. Un curcan expus a fost prețuit cu K 60 și o curcă cu K 40.

Clasa 39. *Bibilicile*. Și din ele au fost expuse exemplare foarte frumoase, prețuit fiind un cocoș cu K 15 și o femeiușe cu K 10. Dau o carne și ouă foarte gustoase. Se țin mai ales ca o podoabă a curților. Ele pustiesc insectele și din acest punct de vedere sunt prețioase pentru grădinile de pomi.

Secția II.

Această secție, distribuită în mai multe clase, a fost destinată pentru *porumbei*, mari și frumoși, unii aproape ca găinile tinere. O păreche de porumbei-păuni a fost prețuită cu K 40.

Secția III.

Această secție a cuprins diferite găini *pitice*, ținute pentru podoabă și *paseri cântărețe*, între cari și papagali, dintre cari unul a fost prețuit cu K 120 iar altul cu K 100, împreună cu cuștele lor.

Secția IV.

În această secție, distribuiți după clase, au fost expuși *epuri de casă: belgiani uriași, vienezi vineți uriași, angora și arginți suri*.

Cei de proveniență *belgiană* cumpănesc dela 6—8 Kilograme

Cei *vienezi uriași* cumpănesc până la 6 Kilograme Sunt foarte productivi și cresc repede. Dau o carne bună și pielea lor încă e căutată.

Iepurii cu pielea *arginție sură* se cresc mai ales pentru pielea lor, care e foarte căutată.

Au fost expuse exemplare în preț de câte K 50, 40, 30, 25 etc.

Iepurilor de casă ar trebui să le dăm și noi o atențiune deosebită, ca fiind de mare folos, cu deosebire pentru clasa mai săracă a popoului nostru.

Secția V.

Această secție a cuprins *unelte și mostre de nutreț* pentru galițe.

Au expus: Firma C. F. Jickeli, Sibiu, Grünzweig Samu și Frühmond Gyula din Budapesta, 3 firme vieneze și institutul pentru cultura galițelor al Reuniunii agricole săsești ardeleni.

Interesante au fost mașinile de clocit, aparatele pentru examinarea ouălor, mașinile pentru pisarea grăunțelor, aparatele pentru îndoparea galițelor ș. a.

Secția VI.

Aici au fost expuse diferite publicațiuni, referitoare la cultura galițelor, iepurilor de casă și a albinelor, parte editate de „Reuniunea agricolă săsească ardeleană“, parte de „Patria“, întreprindere literară și societate tipografică pe acții în Budapesta.

Expozanți au fost 70, din cari mare parte au obținut premii în bani.

De încheiere amintim că e timpul să ne validăm și noi Românii, tot mai mult și pe terenul expozițiilor economice, recunoscute ca factori importanți pentru progresul economiei naționale.

CRONICA.

Fond pentru asigurarea banilor de cuartir.

Cu 1 Octomvrie a. c. se activează în armata noastră *asigurarea banilor de cuartir* pe sama ofițerilor și funcționarilor militari. Prin mici detrageri din retribuțiunile reglementare, detrageri, cari nu sunt mai mari decât 1-5% a salarelor lor, ofițerii își asigură o parte din banii de cuartir pentru timpul când ajung în pensiuine.

Astfel de asigurări ar fi bine să se facă și pentru funcționarii privați, cari, precum se știe, pensionându-se sunt lipsiți de banii de cuartir și alte retribuții cu cari veniturile lor scad în măsură însemnată.

Capitalurile investite în industria petrolului român.

La finele anului 1908 capitalul investit în industria petroliferă din România se urcă la 222.202.957 lei și care, după naționalitate, se imparte precum urmează: 37.506,350 lei capital german, 6.150.000 olandez, 6.000.000 englez, 7.900.000 belgian, 33.400.000 francez, 15 milioane capital american (Standard Oil), 13.600.000 capital italian și 31.259,107 lei capital românesc.

La finele anului 1906 capitalul investit în întreprinderile petrolifere din țară nu trecea peste suma de 77.710.000. În timpul acestor 6 ani din urmă capitalul investit în industria petrolului român a sporit deci cu 144.492,957 lei.

Prima societate pentru exploatarea petrolului s'a constituit în țară la 1857, cu un capital de 2.000.000 lei.

DIN REGISTRUL FIRMELOR.

„*Albina*” în Sibiu. Inregistrat: Dreptul de firmare al lui *Dr. George Popovici* pentru filiala din Lugos.

Buceșan și Loșnița, pielărie și curelărie, societate colectivă în Seliște. Inregistrat: membrii acestei societăți sunt: Ioan Buceșan, maestru tăbăcar și Nicolae Loșnița, curelar, ambii din Săliște.

Intreprinderea și-a început activitatea la 22 Iuliu a. c.

„*Budușan & Comp*”, societate în comandită în Bistrița, întemeiată la 6 Martie 1909. Membrii interni: Dumitru Budușan Goriți, proprietar și comerciant de lemne; Mateiu Șirlinean, funcț. de bancă și Ioan Bacher, proprietar și zidar, toți din Bistrița. Numărul membrilor externi 11, suma miselor lor K 5500; obiectul întreprinderii, negoțul cu lemne, cereale și alte mărfuri înrudite.

Posta Redacțiunii.

Dlui *G. Todică*, Geoagiu. Primit; în Nrul viitor.

Dlui *P. Russu*, Chișineu. Se va publica într'unul din numerele viitoare.

Sumar.

O nouă critică a organizației noastre economice financiare. — Trei ani de politică agrară. — Textul firmei la instituturile de bani. — Producțiunea de cereale universală. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „*Renașterea*”. Din *Reuniuni*: Expoziția de galițe și de iepuri de cassă. — *Cronică*: Fond pentru asigurarea banilor de cartir, Capitalurile investite în industria petrolului român. — Din *registruul firmelor*. — Posta Redacțiunii.

Aviz.

Este lipsă de un contabil bun cu praxă generală, la banca care se înființează în **Gherla** (Szamosujvár) sub firma „**Concordia**”.

Sunt rugați acei domni contabili, cari reflectează la acest post, să binevoiască în timpul cel mai scurt, mai târziu până în 20 Septembrie a se adresa cu rugarea lor la adresa următoare: „**Ioan Georgiu** canonic în **Szamosujvár**”, comunicând în ea datele personale, serviciul de până acuma și condițiunile pe lângă cari sunt aplicați a primi postul anuntit.

Fundatorii «Concordiei».

Nr. 139 (3—3)

„**ȘOIMUL**” institut de credit și econ. în Murăș-Uioara.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **contabil** la nou înființatul institut de credit și de economii „*Șoimul*”, societ. pe acții în Marosujvár, se deschide prin aceasta concurs cu termin până la 30 Septembrie a. c.

Ceice voiesc a ocupa acest post, pentru care în anul prim se stabilește un salariu de K 2000 și tantiema statutară, au să dovedească:

a) că au absolvat vre-o școală comercială medie sau superioară;

b) că au praxă în afaceri de bancă;

c) că posedă în vorbire și scriere cel puțin limba română și maghiară.

După praxă de un an, având purtare bună și dovedind aptitudinea corespunzătoare, cel ales va putea fi numit definitiv, când apoi se va sistematiza din nou salariul, gradațiile și banii de cartir.

Cererile instruate cu cele de lipsă au să fie înaintate subscrisului în Orăștie-Szászváros.

Orăștie, în 10 Septembrie 1909.

N. Vlad,

farmacist, președintele direcțiunii inst. de credit și economii „*Șoimul*” societ. pe acții, Marosujvár.

Nr. 145 (1—1)

„**MINERVA**” inst. de credit și de economii în Beclean.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **cassar** la institutul de credit și economii „*Minerva*” în Beclean (Bethlen, com. Szolnok-Doboka) se publică concurs cu termin până la 1 Octombrie 1909.

Emolumentele: În anul prim de probă, salariu anual de K 840 și tantiema statutară. Postul este a se ocupa îndată după alegere.

Nr. 146 (1—1)

Direcțiunea.

„**PIATRA**” cassă de economii societate pe acțiuni.

CONCURS

pentru ocuparea unui post de **practicant** dotat cu salariu anual K 1000.

Doritorii de a ocupa acest post sunt rugați a-și trimite actele la adresa inst. „*Piatra*” în Tövis până la 10 Oct. n. 1909.

Se cere absolvarea unei școli comerciale și cunoașterea limbii maghiare și germane.

Postul este a se ocupa la 1 Noembrie 1909.

Nr. 144 (1—1)

Direcțiunea.